

פְּרָה, שְׁנֹזֶבֶר פֻּעֲמִים בְּכַתּוֹב. אַחֲרַ שְׁבַתּוֹב, (בראשית כב) וַיֵּשֶׁא אַבְרָהָם אֶת עַיִּנוֹ וַיַּרְאָ וְהִנֵּה אִיל, הָרִי אַחֲרָם. וְאַחֲרָם, וַיָּלֹךְ אַבְרָהָם וַיַּקְחֵ אֶת הָאִיל, הָרִי שְׁנִים, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה. וְעַל כֵּן אִיל לְעַלָּה תְּמִימִם, שְׁנִי אִיל, שְׁחוֹא שְׁנִים. וְעַל כֵּן שְׁנִינוּ גְּבוּרוֹת, וְמַהֲם נְפָרִדים לְכַמָּה אַחֲרִים.

וְאַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּדֶבֶר לְאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת. עָגֵל לְחַטָּאת הַיְהוּא צָרִיךְ לְהִקְוֹת, כְּמוֹ שְׁהַכְּהָן. אַלְאָ יִשְׂרָאֵל הָרִי קִבְּלוּ עַנְשׁ, וְעַל כֵּן לֹא כְתוּב בָּהֶם עָגֵל לְחַטָּאת, אַלְאָ עָגֵל לְעֹלָה. מָה הַטָּעַם? מִשּׁוּם שְׁכָל אַלְוֹ שְׁחַטָּאוֹ בּוֹ, קִבְּלוּ עַנְשׁ, בֵּין בְּדָבָרָו, בֵּין בְּמַעַשָּׂה, בֵּין בְּעַבְדוֹתָה. וְאַפְּלוּ אַלְוֹ שְׁלָא עָשָׂו דָּבָר, אַלְאָ שְׁהַעֲלָהוּוּ בְּרַצְוֹן לְבָם לְעַבְדָּו אַוְתָּה, נַעֲנֵשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שמות כב) לְוַיַּשְׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אַכְלָל כֵּל אַלְוֹ שְׁהַעֲלָהוּוּ אַוְתָּה בְּרַצְוֹן שְׁלָא לְעַבְדָּו אַוְתָּה, אַלְאָ שְׁהַעֲלָהוּ גּוֹן שְׁלָרְיוֹת מִמְּנוֹ - בָּאָן נְתָהָרִים, רַצְוֹן מִמְּנוֹ וּמִקְרִיבִים אַוְתָּה לְעֹלָה וְלֹא לְחַטָּאת.

אַכְלָל קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, לְמָה? אַלְאָ מִשּׁוּם שְׁהַיּוּ מִקְרִיבִים רָאשׁוֹנָה לְשָׁעִירִים, שְׁשׁוֹלְטִים עַל הַקְּרִים הַרְמִים. וְזַהוּ לְחַטָּאת. וְצִרְיכִים לְהַתֵּהֶר מִאָתוֹ הַחַטָּאת, וְלֹא עוֹד, אַלְאָ שְׁאַרְיָךְ לְחַדּוֹשׁ הַלְּבָהָה.

וְשׂוֹר וְאִיל לְשָׁלְמִים, שׂוֹר וְלֹא פָר, מִשּׁוּם שְׂשׂוֹר הָוָא שְׁלָם, לְהִקְרָאות שְׁלָום, זַהוּ שְׁבַתּוֹב לְשָׁלְמִים. רַبִּי יוֹסֵי אָמַר, שׂוֹר וְאִיל מִסְטָרָא דְשָׁמָאָלָא קָא אַתְּיִן. שׂוֹר מִסְטָרָא דְשָׁמָאָלָא, דְכַתִּיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׂוֹר מִהְשָׁמָאָל. אִיל, בְּגִין אִילוּ דִּיצָּחָק. וִיסְלָקִין לְשָׁלְמִים, לְאַשְׁלָמָא לוֹזָן לְכַנֵּסָת יִשְׂרָאֵל וְעַל אִיל לְשָׁלְמִים.

וַיִּשְׁאָ אַבְרָהָם אֶת עַיִּנוֹ וַיַּרְאָ וְהִנֵּה אִיל, הָאַחֲרִים, וְזַהֲדֵךְ אַבְרָהָם וַיַּקְחֵ אֶת הָאִיל, הָרִי תְּרִי, וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה. וְעַל דָּא אִיל לְעֹלָה תְּמִימִים, תְּרִי אִיל, דְאִיהוּ תְּרִי. וְעַל דָּא גְּבוּרוֹת תְּגִינִין, וּמְגִינִיהוּ מִתְפְּרִשִין לְכַמָּה אַחֲרִין.

וְאַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּדֶבֶר לְאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, (ויקרא ט) עָגֵל לְחַטָּאת מִיבְעֵי לֵיהֶן, כְּגָרּוֹנָא דְכַהְנָא. אַלְאָ יִשְׂרָאֵל הָא קִבְּילָוּ עַוְנְשָׁא, וְעַל דָּא לֹא כְתִיב בָּהוּ עָגֵל לְחַטָּאת, אַלְאָ עָגֵל לְעֹלָה. מַאי טַעַמָּא. דְכָל אַיְנוֹן דְחַבְיוֹ בִּיה, קִבְּילָוּ עַוְנְשָׁא, בֵּין בְּמַלּוֹלָא, בֵּין בְּעוֹבְרָא, בֵּין בְּפּוֹלְחָנָא, וְאַפְּילָוּ אַיְנוֹן דְלָא עַבְדוּ מִדי, אַלְאָ דְסְלִיקָוּ לֵיהֶן בְּרֻעּוֹתָא דְלִבְיִיחָוּ לְמַפְלָח לֵיהֶן, אַרְעָנְשָׁו, כְּמָה דְכַתִּיב, (שמות כב) וַיַּשְׁק אֶת לֵיהֶן, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אַכְלָל כָּל אַיְנוֹן דְסְלִיקָוּ גְּרֹונָא בְּרֻעּוֹתָא דְלָא לְמַפְלָח לֵיהֶן, אַלְאָ דְסְלִיקָוּ גְּרֹונָא דְרֻעּוֹתָא מְגִיה, הַכָּא אַתְּדָכָן, וּמְקַרְבִּין לֵיהֶן (ז) לְעֹלָה וְלֹא לְחַטָּאת.

אַכְלָל קָחוּ שְׁעִיר עֲזִים לְחַטָּאת, אַמְמָא. אַלְאָ בְּגִין דְהָווּ מְקַרְבִּין בְּקַדְמִיתָא לְשָׁעִירִים, דְשְׁלָטִין עַל טְוִרִי רַמְאִי. וְדָא הוּא לְחַטָּאת, וּבְעִין לְאַתְּדָפָאָה מִהְהֹוא חֹבָא, וְלֹא עוֹד אַלְאָ לְחַדְתּוֹתִי דְסִיחָרָא אַצְטְּרִיךְ.

יִשְׂרָאֵל וְאִיל לְשָׁלְמִים. (ויקרא ט) שׂוֹר וְלֹא פָר, בְּגִין דְשׂוֹר שָׁלִים אֵיהֶן, לְאַחַזָּאָה שָׁלָמָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב לְשָׁלְמִים. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, שׂוֹר וְאִיל מִסְטָרָא דְשָׁמָאָלָא קָא אַתְּיִן. שׂוֹר מִסְטָרָא דְשָׁמָאָלָא, דְכַתִּיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׂוֹר מִהְשָׁמָאָל. אִיל, בְּגִין אִילוּ דִּיצָּחָק. וִיסְלָקִין לְשָׁלְמִים, לְאַשְׁלָמָא לוֹזָן לְכַנֵּסָת יִשְׂרָאֵל וְעַל אִיל לְשָׁלְמִים.

לְשָׁלְמִים, לְהַשְׁלִים אָוֹתָם לְכַנֵּסָת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן שׂוֹר וְאִיל לְשָׁלְמִים.